

GOOD INNOVATIVE PRACTICE OF LEARNING STUDENTS IN SUBJECT SCHOOL BIOLOGY AND HEALTH EDUCATION

Abstract: This report presents how the teamwork at High School “St. Cyril and Methodius” Dobrich helps to skillfully combine good practices with innovations in the educational process.

Author information:

Yanka Georgieva

Senior teacher

of biology, chemistry and Man and Nature
At High School “St. Cyril and Methodius” Dobrich

✉ jana_1111@abv.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

good practice, team, health education,
innovation, project

СУ Св.св.Кирил и Методий“ гр.Добрич е наследник на първото класно училище в града и има 150 – годишна история. В момента в него се обучават 800 ученици от начален, прогимназиален и гимназиален етап. Проектната работа се превърна в традиция за училището. Този начин на работа, заедно със съвременната материална база са предпоставка за въвеждането на редица иновативни практики в обучението.

Работа по проекти:

✓ Проект „Здравно образование“ – Компонент 7 „Превенция на HIV / СПИН и ППИ“

Обхванати ученици – 26, на възраст 13 – 16 години, четирима от които се включиха в програмата „Връстници обучават връстници“.

Цели: Ранна превенция на HIV / СПИН и ППИ / полово предавани инфекции /. Усвояване на поведенчески умения, необходими за предпазване от HIV / БППП.

Основен подход на обучение – учене чрез преживяване и опит, или активно учене. Според Дейвид Колб, цикълът на учене чрез опита се състои от четири етапа:

1. Конкретен опит.
2. Наблюдение и рефлексии.
3. Формиране на абстрактни понятия и обобщаване.
4. Проверяване на приложимостта на абстрактните понятия в нови ситуации.

Стилове на обучение – стил на фасилитиране:

Обучителят е: демократичен, недиректен, интерактивен, неформален, изследващ, неочакващ, рефлектиращ, медиатор / искащ и предлагащ информация /, насърчаващ търсенето на собствени решения.

Обучителната група е: стимулираща ученето; центрирана върху обучаваните; кръгова /обучаваните са разположени под формата на кръг или полукръг/ или групова.

Моделът на обучение е основан на: конкретното учене; учене чрез партниране между обучаваните; „изследвания“ от обучаваните; дискусии, центрирани върху темата на обучението и обучаваните; използване на активни методи на обучение; ориентираност към проблемите.

Обучителни методи за развитие на познания: осигуряване на информация; осигуряване на примери или модели; осигуряване на собствен опит; осигуряване на дискусия; използване на ролеви игри.

Обучителни методи, подпомагащи изясняването на ценностите:

- ✓ Оценяване на конкретни убеждения и поведения като съществено значими.
- ✓ Избиране на убеждения и поведения, включващи: осъществяване на избор сред конкретни алтернативи; избиране след обмисляне и разглеждане на последствията от тези алтернативи; свободно избиране на някоя от алтернативите.
- ✓ Предприемане на действия, съобразно с убеждения, предполагащи две измерения: осъществяване на конкретно действие; консистентно и повтаряемо действие в рамките на определена ситуация.

Обучителни методи, влияещи върху уменията:

Процесът на развитие на уменията преминава през няколко фази: осъзнаване; мотивиране; анализиране; практикуване; оценяване; повторение.

Основни методи: лекция / презентация /; дискусия; групово обучение; упражнения за „загриване / разчупване на ледовете“ и „енергизиране“; брейнсторминг / мозъчна атака /; ролеви игри.

Брейнстормингът е групов метод за генериране на голям брой идеи за кратко време. Методът се основава на следните няколко принципа:

1. Свобода на въображението – идеите се пораждат, когато въображението е освободено от ограниченията на използваните стандартни мисловни модели.
2. Стимулиране – пораждането на идеи може да бъде стимулирано от вече предложените.
3. Отложено оценяване – предполага формулирането на широк кръг идеи за решения в условията на липса на квалифициране, критикуване или оценяване на тяхната значимост и приложимост.
4. Стимулираща групов атмосфера – създава се групов атмосфера, стимулираща участниците спонтанно и без бариери да предлагат идеи.
5. Прилагането на групово обучение с подрастващи и юноши предполага редица особености. Колкото по – малка е възрастта на обучаваните, толкова в по – голяма степен учителят е склонен да поема отговорността за обучението им върху себе си. С „порастването“ на обучаваните се повишават потребността и правото им да се научат да бъдат отговорни за своите собствени решения. Това е една от основните цели на всяка здравнообразователна програма – осигуряването на възможности за развитие на умения и себеувереност за правенето на собствени избори и за поемането на отговорност за собствените решения.[1]

Една от най – трудните задачи на учителя е да „управлява“ този постепенен преход от проектиране и насочване към окуражаване на вземането на собствени решения за собствените действия. Това е свързано с промяна на възприемането на обучаваните като деца към възприемането им като възрастни от страна на учителя, както и с постепенна промяна в степента на учителен контрол върху тях.[2]

Обучението чрез връстници като партньорство между млади хора и възрастни:

В обучението чрез връстници се прилага широк спектър от интерактивни техники: мозъчна атака, дискусии в малка група, казуси и др. Друга често използвана и много важна интерактивна техника е ролевата игра. Добрата, реалистичната ролева игра може да помогне за постигане на няколко основни цели на всяка здравнообразователна програма:

6. Представя информация. Ролевата игра е привлекателен начин за представяне на информация чрез чувство за хумор и реалистични ситуации. Тя позволява на учителите да пресъздадат чрез средствата на играта митовете, които хората разпространяват, и да

покажат как те могат да бъдат развенчани. При ролевата игра хората могат да изследват проблеми, които им е неудобно да разискват в реалния живот.

7. Създава мотивация. Ролевата игра пресъздава умело стресовите фактори в живота и трудните психо – социални ситуации, които понякога възникват поради грешни решения и рисково поведение.
8. Изгражда умения. Когато се провежда умело, ролевата игра има силата да оформя поведението. Тя илюстрира различни умения, като способността да преговаряме, да отказваме и да взимаме решения, а също ни учи на практически умения.
9. Насочва към ресурси. Ролевата игра информира аудиторията за здравните служби в рамките на нейната общност и ги описва, посочвайки дали те са достъпни за младите хора, дали уважават техните права на поверителност.

Обучението чрез връстници трябва да се разглежда като пример на партньорство между възрастни и млади хора: доброто обучение чрез връстници е резултат от съвместната работа на млади хора и възрастни по постигането на целите на тяхната програма.

Партньорствата между младите хора и възрастните възникват от убеждението, че младите хора имат правото да участват в разработването на програми, които са насочени към тях, и правото на глас във формулирането на политиките, които ги засягат. Освен това положителната практика в младежкото здравно образование показва, че пълното ангажиране на целевата група в разработването на програмата допринася за нейната устойчивост и ефективност. Когато е налице такова участие от страна на младите хора, програмата откликва на конкретните нужди и грижи на целевата група, а нейните подходи са интересни и завладяващи.

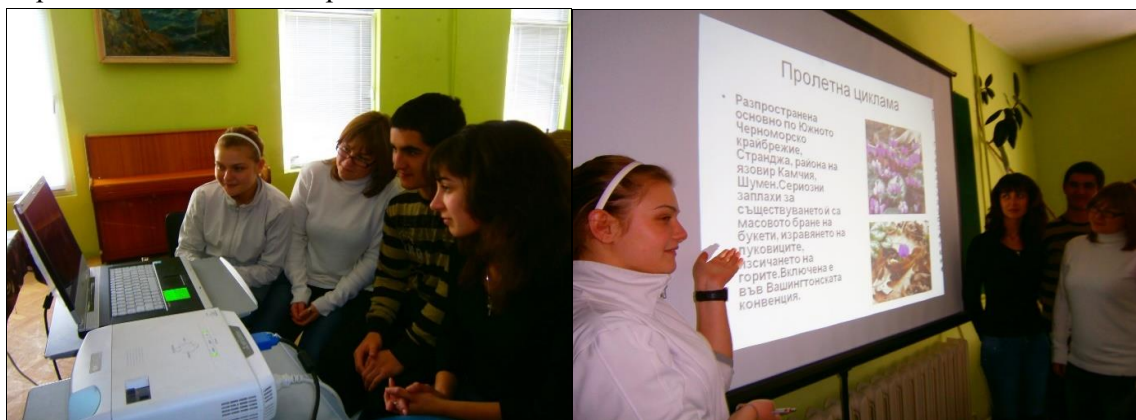
Следователно когато се разработва и изпълнява проект за обучение на млади хора чрез връстници, от решаващо значение за успеха на програмата е да се изгради ефективно партньорство между младите хора и възрастните.[2]

✓ Проект „Успех“. Клуб Еко – раница

Цели: Запознаване с природни и исторически забележителности, туризъм насочен към активен отдих и укрепване на здравето. Развитие на умения за екипна работа. Природозащитна дейност.

Брой обхванати ученици: 32 ученици на възраст 15 – 18 години.

Учениците изготвиха и представиха презентации за около 60 защитени територии в България от различните категории: национални паркове, природни паркове, резервати, управляеми /поддържани/ резервати, природни забележителности, защитени местности, видове от Червената книга на България.

Участниците се запознаха с многообразието от растителни видове в Ботаническата градина в гр.Балчик и в парка на резиденция Евксиноград. Посетиха природните забележителности Побитите камъни и Аладжа манастир край гр. Варна.[3]

Екипната работа по проекти доведе до придобиване на практически знания и умения в областта на здравословния начин на живот, биоразнообразието и природозащитната дейност.

References:

1. Chileva, A., D. Georgieva, D. Dobrev, E. kabakchiev i dr. (2004) *Azbuka za teb I men – Rakovodstvo zauchitelya 5 – 8 klas. Programa za seksualno I reproductivno obrazovanie*. S.
2. Boyadgieva, D. (2004) *Vrastnici obuchawat vrastnici. Obuchenie na obuchiteli*. Sofiya.
3. Georgieva, Ya. (2018) *Portfokio na uchitelya*. D.